

> Retouradres Postbus 16169, 2500 BD Den Haag

[Redacted address information]

Rijksvastgoedbedrijf
Bureau DG
Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 16169
2500 BD Den Haag
Nederland
www.rijksvastgoedbedrijf.nl

BTW nummer

Kvk nummer

Iban nummer

Datum 16 september 2015
Betreft Wob-besluit inzake paleis Huis ten Bosch

Inlichtingen

[Redacted information]

Geachte [Redacted name]

Ons Kenmerk
7820000075

Ons Zaaknummer

Uw brief (kenmerk)

Bijlagen
0

Bij brief van 26 mei 2015, ontvangen op 28 mei 2015, heeft u bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties een verzoek ingediend als bedoeld in artikel 3, eerste lid, van de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: Wob). Met uw verzoek vraagt u om documenten te verstrekken die betrekking hebben op de meerkosten van het meerwerk tot de geraamde 60 miljoen euro van de renovatie van paleis Huis ten Bosch. Onder documenten verstaat u de bouwkundige rapporten die hebben geleid tot het geraamde meerwerk, eventuele budgettering van de afzonderlijke kosten en de aanbesteding(-sprocedure) van de verschillende werkzaamheden.

Bij brief van 29 mei 2015, met kenmerk 7800000014, is door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aan u bevestigd dat uw verzoek is ontvangen.

Wettelijk kader

Uw verzoek valt onder de reikwijdte van de Wob. Voor de relevante Wob-artikelen verwijs ik u naar bijlage 1.

Inventarisatie documenten

Op basis van uw verzoek zijn in totaal 347 documenten aangetroffen.

Besluit

Ik heb besloten om deels aan uw verzoek tegemoet te komen door 12 documenten die informatie bevatten waarom u verzocht gedeeltelijk openbaar te maken. Het gaat hierbij om 8 bouwkundige rapporten, de contra-expertise en overige documenten (o.a. planning en organogram).

Wat betreft de 8 bouwkundige rapporten en de contra-expertise heb ik besloten om alleen de samenvattingen gedeeltelijk openbaar te maken. Het gaat daarbij om de inleidingen dan wel het eerste hoofdstuk van de documenten. De volledige inhoud van deze rapporten kan niet worden verstrekt op basis van artikel 10, eerste lid, aanhef en onder b van de Wob en artikel 10, tweede lid, aanhef en onder b en e van de Wob. De samenvattingen die openbaar worden gemaakt, geven een correcte weergave van de inhoud van het ruimtelijke programma van eisen en de bouwkundige rapporten.

Daarnaast heb ik besloten om 304 documenten niet openbaar te maken. Het gaat hierbij om 302 plattegronden die zijn opgenomen in het voorlopig ontwerp, een

Het Rijksvastgoedbedrijf is een uitvoeringsdienst van het Rijk die op 1 juli 2014 is ontstaan uit een fusie van vier vastgoeddiensten: de Dienst Vastgoed Defensie, de Rijksgebouwendienst, het Rijksvastgoed- en ontwikkelingsbedrijf en de directie Rijksvastgoed.

bouwkundig rapport en de inkoopstrategie. Voor de motivering verwijs ik naar het onderdeel "motivering" van dit besluit.

Rijksvastgoedbedrijf
Bureau DG

Verder heeft u 2 documenten reeds in uw bezit. Het gaat hierbij om het besluit geheimverklaring diensten, leveringen en werken van 17 juli 2014 van de minister voor Wonen en Rijksdienst en een nota "Verbouwing Huis ten Bosch niet in DBFMO-uitvoering". Deze informatie vindt u in het Wob-besluit van 18 december 2014 met kenmerk 1020165515 dat ik, naar aanleiding van uw Wob-verzoek van 8 oktober 2014, aan u heb verzonden.

Datum
16 september 2015

Ons Kenmerk
7820000075

Ons Zaaknummer

Tot slot zijn 29 documenten reeds openbaar. Het gaat hierbij om de samenvatting van 29 documenten die betrekking hebben op de begrote kosten van de renovatie van paleis Huis ten Bosch. Zie onderdeel "wijze van openbaarmaking" voor de vindplaats van deze documenten.

De motivering van mijn besluit licht ik hieronder nader toe.

Motivering

Allereerst wil ik u wijzen op het volgende. Ingevolge artikel 3, vijfde lid, van de Wob, wordt een verzoek om informatie ingewilligd met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 10 en 11.

Het recht op openbaarmaking op grond van de Wob dient uitsluitend het publieke belang van een goede en democratische bestuursvoering. Het komt iedere burger in gelijke mate toe. Daarom kan ten aanzien van de openbaarheid geen onderscheid worden gemaakt naar gelang de persoon of de bedoeling of belangen van de verzoeker. Bij de te verrichten belangenafweging worden dan ook betrokken het algemene belang bij openbaarmaking van de gevraagde informatie en de door de weigeringsgronden te beschermen belangen, maar niet het specifieke belang van de verzoeker.

Evenmin kent de Wob een beperkte vorm van openbaarmaking. Dit betekent dat openbaarmaking van de gevraagde documenten uitsluitend aan u op grond van de Wob niet mogelijk is. Indien ik aan u de betreffende documenten verstrek, moet ik deze ook voor anderen openbaar maken. In dat licht vindt de onderstaande belangenafweging dan ook plaats.

Veiligheid van de Staat

Op grond van artikel 10, eerste lid, aanhef en onder b, van de Wob blijft het verstrekken van informatie achterwege voor zover dit de veiligheid van de Staat zou kunnen schaden. Bij de toepassing van de Wob wordt de veiligheid van personen ook gerekend tot de veiligheid van de Staat. Naar mijn oordeel kan openbaarmaking van een aantal (passages uit) documenten de veiligheid van de Staat in gevaar brengen en daarom worden deze (passages uit) documenten niet openbaar of gedeeltelijk openbaar gemaakt.

Een deel van de documenten bevat gedetailleerde ruimte-informatie en informatie over beveiligingsaspecten. Het gaat hierbij onder meer om de 302 plattegronden die zijn opgenomen in het voorlopig ontwerp en het bouwkundig rapport waarin het lichtplan is opgenomen dat volledig bestaat uit plattegronden van het paleis. Daarnaast bevatten de documenten foto's en informatie over beveiligingsaspecten.

Openbaarmaking van dergelijke informatie kan tot gevolg hebben dat kwaadwillenden hun gedrag hierop kunnen afstemmen. Dit zou de persoonlijke veiligheid van de Koning en zijn gezin en de veiligheid van de Staat kunnen schaden. Waar mogelijk heb ik de passages die betrekking hebben op deze uitzonderingsgrond uit de documenten verwijderd.

De economische of financiële belangen van de Staat

Op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder b, van de Wob blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de economische of financiële belangen van -onder meer- de Staat. Bij bepaalde passages uit de documenten is het financiële/economische belang van de Staat in het geding.

De financiële belangen van de Staat worden geschaad als bekend wordt welke prijs de Staat bereid is te betalen voor bepaalde uit te voeren werkzaamheden die leiden tot de totale renovatie van het paleis Huis ten Bosch evenals de wijze waarop dit soort producten en diensten wordt ingekocht.

Openbaarmaking van de verschillende financiële gegevens en de inkoopstrategie zou de onderhandelingspositie van het Rijksvastgoedbedrijf in de toekomst ernstig verslechteren aangezien het renoveren en het beheren van paleizen en referentieobjecten tot de primaire dienstverleningsactiviteiten behoort van het Rijksvastgoedbedrijf. Ik heb daarom besloten de desbetreffende informatie niet openbaar te maken.

Het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling

Op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder g, van de Wob blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang van het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden.

Het verstrekken van informatie zoals door u verzocht, kan leiden tot onevenredige benadeling van de persoon/personen/organisatie(s) waar deze informatie betrekking op heeft. Deze benadeling bestaat eruit dat eenieder, en dus ook kwaadwillenden, inzicht verkrijgt in de beveiligingsaspecten. Mijns inziens weegt het belang van voorkoming van deze benadeling zwaarder dan het belang van openbaarheid aangezien het openbaar maken van deze informatie het risico verhoogt voor de desbetreffende personen, alsmede voor degene die de beveiliging moeten verzekeren en voor personen in de leefomgeving van alle rechtstreeks betrokkenen. Indien de plattengronden en beveiligingsaspecten bekend worden gemaakt, worden kwaadwillenden met inzicht en mogelijkheden verrijkt om de beveiliging te omzeilen of te ondergraven.

Bij mijn afweging heb ik een groter gewicht toegekend aan het belang van het voorkomen van onevenredige bevoordeling, respectievelijk benadeling van de bij de aangelegenheid betrokken organisaties, dan aan het algemene belang dat is gediend met openbaarmaking van de gevraagde informatie. Daarom heb ik de desbetreffende informatie niet openbaar gemaakt.

De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer

Op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, van de Wob blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang dat de persoonlijke levenssfeer wordt geëerbiedigd. Het gaat hier over gegevens van persoonlijke aard, van ambtenaren of door burgers aan de overheid verstrekt in het vertrouwen dat deze alleen door de overheid worden gebruikt voor het doel dat bij het verschaffen daarvan wordt beoogd. In een aantal documenten staan persoonsgegevens of informatie die raken aan de persoonlijke levenssfeer van personen. Ik ben van oordeel dat ten aanzien van deze gegevens het belang dat de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen wordt geëerbiedigd zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid. Daarom heb ik de desbetreffende gegevens uit deze documenten niet openbaar gemaakt. Naast namen van personen, gaat het in deze documenten eveneens om functienamen voor zover deze functienamen dermate verweven zijn met de

personen die de functie uitoefenen, dat openbaarmaking van de functienaam de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen alsnog zou schaden.

Rijksvastgoedbedrijf
Bureau DG

Voor zover het de namen van ambtenaren betreft is hierbij het volgende van belang. Weliswaar kan, waar het gaat om beroepshalve functioneren van ambtenaren, slechts in beperkte mate een beroep worden gedaan op het belang van eerbiediging van hun persoonlijke levenssfeer. Dit ligt anders indien het betreft het openbaar maken van namen van de ambtenaren. Namen zijn immers persoonsgegevens en het belang van eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer kan zich tegen het openbaar maken daarvan verzetten. Daarbij is van belang dat het hier niet gaat om het opgeven van een naam aan een individuele burger die met een ambtenaar in contact treedt, maar om openbaarmaking van de naam in de zin van de Wob. Een uitzondering hierop vormen de namen, handtekeningen en parafen van ambtenaren die uit hoofde van hun functie een rol in de openbaarheid treden. Gelet op hun publieke functie komt aan deze personen een verminderde bescherming van de persoonlijke levenssfeer toe. Ik heb deze namen, handtekeningen en parafen niet verwijderd.

Datum
16 september 2015

Ons Kenmerk
7820000075

Ons Zaaknummer

Daarnaast bevat een aantal documenten gegevens en foto's die betrekking hebben op de (beoogde) inrichting van paleis Huis ten Bosch. Deze informatie geeft inzicht in onder meer de wensen en inrichting van de (privé)vertrekken van de voormalige en toekomstige bewoners van paleis Huis ten Bosch. Om die reden ben ik van oordeel dat ten aanzien van deze informatie het belang dat de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen wordt geëerbiedigd zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid. Daarom heb ik de desbetreffende gegevens uit deze documenten niet openbaar gemaakt.

Persoonlijke beleidsopvattingen in een stuk voor intern beraad

Artikel 11, eerste lid, van de Wob bepaalt dat in geval van een verzoek om informatie uit documenten, opgesteld ten behoeve van intern beraad, geen informatie wordt verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen.

Uit de wetsgeschiedenis blijkt dat onder het begrip "documenten opgesteld ten behoeve van intern beraad" onder meer moeten worden begrepen: nota's van ambtenaren en hun politieke en ambtelijk leidinggevenden, correspondentie tussen de onderdelen van een ministerie en tussen ministeries onderling, concepten van stukken, agenda's, notulen, samenvattingen en conclusies van interne besprekingen en rapporten van ambtelijke adviescommissies. Ten aanzien van deze stukken moet van de bedoeling om ze als stukken voor intern beraad beschouwd te zien, uitdrukkelijk blijken of men moet deze bedoeling redelijkerwijs kunnen vermoeden. Deze beperking op de informatieverplichting is in de Wob opgenomen omdat een ongehinderde bijdrage van ambtenaren en van hen die van buiten bij het intern beraad zijn betrokken bij de beleidsvorming en -voorbereiding gewaarborgd moet zijn. Zij moeten in alle openhartigheid onderling en met bewindspersonen kunnen communiceren. Staatsrechtelijk zijn slechts de standpunten die het bestuursorgaan voor zijn rekening wil nemen relevant. Onder persoonlijke beleidsopvattingen worden verstaan: meningen, opinies, commentaren, voorstellen, conclusies met de daartoe aangevoerde argumenten.

Een aantal documenten is opgesteld ten behoeve van intern beraad en bevat persoonlijke beleidsopvattingen. Ik verstrek daarover geen informatie. Ik acht het niet in het belang van een goede en democratische bestuursvoering indien de standpunten van ambtenaren zelfstandig worden betrokken in de publieke discussie. Ik zie dan ook geen aanleiding om met toepassing van artikel 11, tweede lid, van de Wob in niet tot personen herleidbare vorm informatie te verstrekken over deze persoonlijke beleidsopvattingen. Deze persoonlijke beleidsopvattingen heb ik uit het document verwijderd.

Codering van gelakte delen

De gelakte tekstdelen zijn voorzien van een cijfer en verwijzen naar de volgende uitzonderingsgronden:

- 1) Informatie waardoor de veiligheid van de Staat in het geding kan komen (artikel 10, eerste lid, aanhef en onder b, van de Wob);
- 2) Informatie waardoor het economische of financiële belang van de Staat wordt geschaad (artikel 10, tweede lid, aanhef en onder b, van de Wob);
- 3) Informatie waardoor het belang van de persoonlijke levenssfeer niet wordt geëerbiedigd (artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, van de Wob);
- 4) Informatie met persoonlijke beleidsopvattingen in een stuk voor intern beraad (artikel 11, eerste lid, van de Wob).

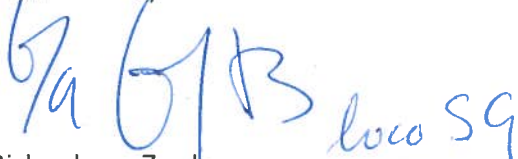
Wijze van openbaarmaking

In totaal bevatten 29 documenten informatie over de budgettering van de afzonderlijke kosten. Deze informatie is reeds openbaar en voor een ieder beschikbaar. Het gaat daarbij om een samenvatting die is gegeven in de brief aan de Tweede Kamer over de renovatie Paleis Huis ten Bosch van 19 juni 2015. De Wob is niet van toepassing op reeds openbare documenten. Om u ter wille te zijn, stuur ik u niettemin een kopie van dit document.

De overige documenten treft u bij dit besluit in kopie aan. Tevens worden de openbaar gemaakte stukken op www.rijksoverheid.nl geplaatst.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De minister voor Wonen en Rijksdienst,
namens deze,

Richard van Zwol
Secretaris-generaal

Rijksvastgoedbedrijf
Bureau DG

Datum
16 SEP. 2016

Ons Kenmerk

7820000075

Ons Zaaknummer

Belanghebbenden kunnen binnen zes weken na bekendmaking van dit besluit daartegen per brief bezwaar maken bij de minister voor Wonen en Rijksdienst, Dienst Concernstaf en Bedrijfsvoering, Directie Constitutionele Zaken en Wetgeving, Postbus 20011, 2500 EA Den Haag. Het bezwaarschrift moet zijn ondertekend, voorzien zijn van een datum alsmede de naam en het adres van de indiener en dient vergezeld te gaan van de gronden waarop het bezwaar berust en, zo mogelijk, een afschrift van het besluit waartegen het bezwaar is gericht.

Relevante artikelen uit de Wob

Artikel 1

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- a. document: een bij een bestuursorgaan berustend schriftelijk stuk of ander materiaal dat gegevens bevat;
- b. bestuurlijke aangelegenheid: een aangelegenheid die betrekking heeft op beleid van een bestuursorgaan, daaronder begrepen de voorbereiding en de uitvoering ervan;
- c. intern beraad: het beraad over een bestuurlijke aangelegenheid binnen een bestuursorgaan, dan wel binnen een kring van bestuursorganen in het kader van de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een bestuurlijke aangelegenheid;
- d. niet-ambtelijke adviescommissie: een van overheidswege ingestelde instantie, met als taak het adviseren van een of meer bestuursorganen en waarvan geen ambtenaren lid zijn, die het bestuursorgaan waaronder zij ressorteren adviseren over de onderwerpen die aan de instantie zijn voorgelegd. Ambtenaren, die secretaris of adviserend lid zijn van een adviesinstantie, worden voor de toepassing van deze bepaling niet als leden daarvan beschouwd;
- e. ambtelijke of gemengd samengestelde adviescommissie: een instantie, met als taak het adviseren van één of meer bestuursorganen, die geheel of gedeeltelijk is samengesteld uit ambtenaren, tot wier functie behoort het adviseren van het bestuursorgaan waaronder zij ressorteren over de onderwerpen die aan de instantie zijn voorgelegd;
- f. persoonlijke beleidsopvatting: een opvatting, voorstel, aanbeveling of conclusie van een of meer personen over een bestuurlijke aangelegenheid en de daartoe door hen aangevoerde argumenten;
- g. milieu-informatie: hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 19.1a van de Wet milieubeheer;
- h. hergebruik: het gebruik van informatie die openbaar is op grond van deze of een andere wet en die is neergelegd in documenten berustend bij een overheidsorgaan, voor andere doeleinden dan het oorspronkelijke doel binnen de publieke taak waarvoor de informatie is geproduceerd;
- i. overheidsorgaan:
 - 1°. een orgaan van een rechtspersoon die krachtens publiekrecht is ingesteld, of
 - 2°. een ander persoon of college, met enig openbaar gezag bekleed.

Artikel 6

1. Het bestuursorgaan beslist op het verzoek om informatie zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen vier weken gerekend vanaf de dag na die waarop het verzoek is ontvangen.
2. Het bestuursorgaan kan de beslissing voor ten hoogste vier weken verdagen. Van de verdaging wordt voor de afloop van de eerste termijn schriftelijk gemotiveerd mededeling gedaan aan de verzoeker.
3. Onverminderd artikel 4:15 van de Algemene wet bestuursrecht wordt de termijn voor het geven van een beschikking opgeschort gerekend vanaf de dag na die waarop het bestuursorgaan de verzoeker mededeelt dat toepassing is gegeven aan artikel 4:8 van de Algemene wet bestuursrecht, tot de dag waarop door de belanghebbende of belanghebbenden een zienswijze naar voren is gebracht of de daarvoor gestelde termijn ongebruikt is verstreken.
4. Indien de opschorting, bedoeld in het derde lid, eindigt, doet het bestuursorgaan daarvan zo spoedig mogelijk mededeling aan de verzoeker, onder vermelding van de termijn binnen welke de beschikking alsnog moet worden gegeven.
5. Indien het bestuursorgaan heeft besloten informatie te verstrekken, wordt de informatie verstrekt tegelijk met de bekendmaking van het besluit, tenzij naar verwachting een belanghebbende bezwaar daar tegen heeft, in welk geval de informatie niet eerder wordt verstrekt dan twee weken nadat de beslissing is bekendgemaakt.
6. Voor zover het verzoek betrekking heeft op het verstrekken van milieu-informatie:
 - a. bedraagt de uiterste beslistermijn in afwijking van het eerste lid twee weken indien het bestuursorgaan voornemens is de milieu-informatie te verstrekken terwijl naar verwachting een belanghebbende daar bezwaar tegen heeft;
 - b. kan de beslissing slechts worden verdaagd op grond van het tweede lid, indien de

- omvang of de gecompliceerdheid van de milieu-informatie een verlenging rechtvaardigt;
- c. zijn het derde en vierde lid niet van toepassing.

Artikel 10

1. Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft achterwege voor zover dit:
 - a. de eenheid van de Kroon in gevaar zou kunnen brengen;
 - b. de veiligheid van de Staat zou kunnen schaden;
 - c. bedrijfs- en fabricagegegevens betreft, die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld;
 - d. persoonsgegevens betreft als bedoeld in paragraaf 2 van hoofdstuk 2 van de Wet bescherming persoonsgegevens, tenzij de verstrekking kennelijk geen inbreuk op de persoonlijke levenssfeer maakt.
2. Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft eveneens achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:
 - a. de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties;
 - b. de economische of financiële belangen van de Staat, de andere publiekrechtelijke lichamen of de in artikel 1a, onder c en d, bedoelde bestuursorganen;
 - c. de opsporing en vervolging van strafbare feiten;
 - d. inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen;
 - e. de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer;
 - f. het belang, dat de geadresseerde erbij heeft als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie;
 - g. het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden.
3. Het tweede lid, aanhef en onder e, is niet van toepassing voorzover de betrokken persoon heeft ingestemd met openbaarmaking.
4. Het eerste lid, aanhef en onder c en d, het tweede lid, aanhef en onder e, en het zevende lid, aanhef en onder a, zijn niet van toepassing voorzover het milieu-informatie betreft die betrekking heeft op emissies in het milieu. Voorts blijft in afwijking van het eerste lid, aanhef en onder c, het verstrekken van milieu-informatie uitsluitend achterwege voorzover het belang van openbaarmaking niet opweegt tegen het daar genoemde belang.
5. Het tweede lid, aanhef en onder b, is van toepassing op het verstrekken van milieu-informatie voor zover deze handelingen betreft met een vertrouwelijk karakter.
6. Het tweede lid, aanhef en onder g, is niet van toepassing op het verstrekken van milieu-informatie.
7. Het verstrekken van milieu-informatie ingevolge deze wet blijft eveneens achterwege voorzover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:
 - a. de bescherming van het milieu waarop deze informatie betrekking heeft;
 - b. de beveiliging van bedrijven en het voorkomen van sabotage.
8. Voorzover het vierde lid, eerste volzin, niet van toepassing is, wordt bij het toepassen van het eerste, tweede en zevende lid op milieu-informatie in aanmerking genomen of deze informatie betrekking heeft op emissies in het milieu.

Artikel 11

1. In geval van een verzoek om informatie uit documenten, opgesteld ten behoeve van intern beraad, wordt geen informatie verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen.
2. Over persoonlijke beleidsopvattingen kan met het oog op een goede en democratische bestuursvoering informatie worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Indien degene die deze opvattingen heeft geuit of zich erachter heeft gesteld, daarmee heeft ingestemd, kan de informatie in tot personen herleidbare vorm worden verstrekt.
3. Met betrekking tot adviezen van een ambtelijke of gemengd samengestelde adviescommissie kan het verstrekken van informatie over de daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen plaatsvinden, indien het voornemen daartoe door het bestuursorgaan dat het rechtstreeks aangaat aan de leden van de adviescommissie voor de aanvang van hun werkzaamheden kenbaar is gemaakt.

4. In afwijking van het eerste lid wordt bij milieu-informatie het belang van de bescherming van de persoonlijke beleidsopvattingen afgewogen tegen het belang van openbaarmaking. Informatie over persoonlijke beleidsopvattingen kan worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Het tweede lid, tweede volzin, is van overeenkomstige toepassing.

HtB

Verantwoording van ingrepen in het monument
voorbespreking omgevingsvergunning 09 december 2014

VERTROUWELIJK

verantwoording van de belangrijkste architectonische ingrepen in de wassenaarse vleugel

1. Geschiedenis

Het Haagse lusthuis dat de architect Pieter Post ontwierp in 1647 voor Amalia van Solms, de echtgenote van Frederik Hendrik, vertegenwoordigt de 'state of the art' van de Nederlandse Barok. Door de uitmontering van de Oranje Zaal onder leiding van Pieter Post en Jacob van Campen werd Huis ten Bosch bovendien een prachtige uitdrukking van de ambitie van de Oranjes in die tijd.

In de eerste helft van de 18e eeuw werd Huis ten Bosch uitgebreid tot zomerpaleis door Daniel Marot. Ook zijn ontwerp is een ambitieuze uitdrukking van zijn tijd en toont tegelijkertijd respect voor de essentie van het bestaande.

In de 2e helft van de 20e eeuw zijn de Haagse- en de Wassenaarse vleugel ingrijpend verbouwd. De laatste keer gebeurde dit aan het begin van de jaren tachtig. De Wassenaarse vleugel werd geschikt gemaakt voor Prinses Beatrix, Prins Claus en hun gezin. Dit was de eerste keer dat het 18de eeuwse Zomerpaleis ging dienen voor permanente bewoning. Alle benodigde functionele voorzieningen uit die tijd werden aangebracht, maar het architectonische esprit ervan is geen voortzetting van de traditie van ambitie en eigentijdsheid die de 17e en de 18e eeuwse ingrepen wel kenmerken.

De restauratiearchitect [redacted] heeft recent in opdracht van de RGD een bouwhistorisch onderzoek gedaan. Hierin is vastgesteld uit welke periode wanden, balken, gevels en hun onderdelen stammen. In dit rapport wordt echter niet vermeld uit welke perioden de plafonds, wandafwerkingen, betimmeringen en vloerafwerkingen stammen die nu aanwezig zijn. Bestudering van de secure tekeningen uit het begin van de jaren tachtig van de vorige eeuw van [redacted] geven een goede indicatie dat de afwerkingen voor het merendeel uit die tijd afkomstig zijn.

2. Het koninklijk gezin

[redacted] 3
Vanwege de nieuwe status als Koning en Koningin is besloten dat het gezin naar de Wassenaarse Vleugel van Huis ten Bosch zal verhuizen, nadat het hele complex gerenoveerd is en technisch geschikt gemaakt voor de komende periode van 30 jaar.

De Wassenaarse vleugel heeft als woonhuis een aantal grote tekortkomingen in vergelijking tot Eikenhorst.

[redacted] 3
[redacted] 3
Uit onderzoek van [redacted] blijkt dat er in het verleden een tweede trap aanwezig is geweest in de spievormige ruimte tussen het hoekpaviljoen en de tussenvleugel.

Een tweede tekortkoming komt voort uit de bouwkundige structuur die de vleugels in de 18e eeuw kregen om dienst te doen als Zomerpaleis. Rond het Middendeel zijn enkele grote ruimten gesitueerd, maar verder kenmerkt de Wassenaarse vleugel een gang waaraan een grote reeks kleine hokkerige kamers liggen. Dit brengt ook met zich mee dat, behalve de hoekkamers, de meeste kamers donker zijn. De dwingende positie van de gang en het ontbreken van daglicht in de gang dragen ook bij aan een negatieve beleving.

[redacted] 3

[redacted] 3

Als architect van het Koninklijk paar ben ik dan ook van mening dat de Wassenaarse Vleugel aan een aantal eisen – met ingrijpende gevolgen voor de structuur – zal moeten voldoen wil het paleis geschikt worden voor de huisvesting van een modern jong gezin.

Deze eisen zijn:

- [redacted] 3
- Een tweede trap;
- Daglichttoetreding in de gangen;
- Waar mogelijk meer beleving van daglicht in de kamers;
- Grotere ruimtelijkheid met name op de begane grond;
- Meer ruimte op de 1e verdieping;
- Meer kleur.

[redacted] 3

3. De voorgestelde ingrepen

Niet alle overblijfselen van het verleden zijn per definitie nu nog zinvol. Dit geldt ook voor onderdelen van de bouwkundige structuur van het noordoostelijke gedeelte van de Wassenaarse vleugel, ervan uitgaande dat daar geen sprake is van onvervangbare 18de eeuwse uitmonsteringen en afwerkingen. Nadere informatie is hier noodzakelijk. Af en toe is het nodig de geschiedenis diep in de ogen te durven kijken. Als variant op de woorden van de componist Gustav Mahler kan men stellen dat traditie niet opgevat moet worden als het aanbidden van de as, maar als het doorgeven van het vuur. Het huidige credo van de Rijksdienst voor het Culturele Erfgoed sluit hierop aan: 'behoud door ontwikkeling'.

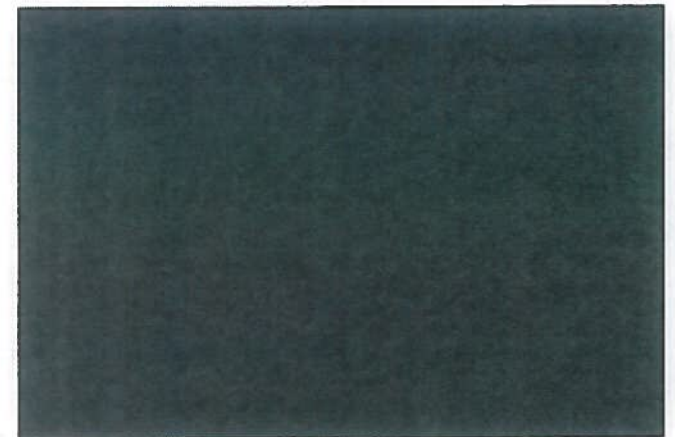
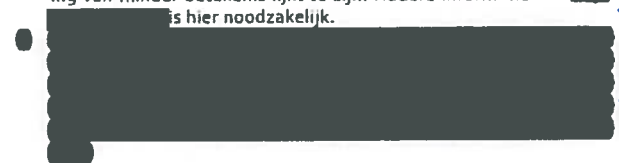
- Door een paar relatief beperkte ingrepen is het mogelijk de functionaliteit en de beleving van het complex op enkele plaatsen naar deze tijd te brengen, waardoor het als woonhuis aantrekkelijk wordt en geschikt gemaakt wordt voor bewoning door het gezin.
- Functionele scheiding van het woonhuis in een deel op de begane grond 3
- Door het maken van een tweede trap kan de privacy voor het gezin voor een groot deel gewaarborgd worden. De enige efficiënte ligging voor deze 2e trap is in de zone van de huidige gang in de noordoosthoek. Hierdoor kunnen de gebieden aan weerszijden van de trap zo goed mogelijk kunnen worden bediend en gaat geen functionele noodzakelijke ruimte die toch al schaars is verloren. Bovendien kan daardoor daglicht vallen in de gangen die nu geen daglicht hebben. De huidige breedte van de gang op de begane grond is 1,93 mtr. Dit is niet voldoende voor een redelijke trapbreedte met daar-

naast nog een redelijke doorlooppuimte.

- In de 70er jaren is de gang op de 1e verdieping al ± 1 mtr. breder gemaakt. Door deze gangbreedte ook op de begane grond te introduceren ontstaat een ruimtelijkheid voor de trap als architectonisch geheel die past met de maten van Huis ten Bosch.
- Door de gangwand op de begane grond te verwijderen en scheidingswanden tussen de kamers aan de zuidoostelijke kant te verwijderen ontstaat de gewenste ruimtelijkheid. Bovendien wordt het woonhuis daardoor verlost van de gesloten sfeer en het gebrek aan daglicht die nu als negatieve kwaliteit van het 18de eeuwse Zomerpaleis worden ervaren. Deze ingreep betekent wel dat een aantal 18de eeuwse gemetselde muren verloren gaan.
- Een centrale kolom als nieuw element bindt de complexiteit van de nieuw ontstane vloeiende ruimten tot een geheel.
- De zitkamer op de eerste verdieping heeft de huidige afmetingen gekregen doordat er in de 80-er jaren een tussenwand is gesloopt. Door deze kamer in zijn huidige vorm te handhaven, blijft de contour van het 18de eeuwse bouwvolume herkenbaar.
- Een veranda naast deze zitkamer op de 1e verdieping lost het gebrek aan werk- en leefruimte aldaar op. Deze veranda kan door een nieuwe plattegrond te ontwikkelen de onsamenhangende indruk van de verschillende aanbouwen uit de 20e eeuw weghalen.
- Door een contrast te maken tussen de zware -op de 18de eeuw geïnspireerde - 20e eeuwse onderbouw en een nieuwe slank en modern gedetailleerde bovenbouw, kan op de Wassenaarse vleugel op een gedistingeerde manier en op kleine schaal het nieuwe en het oude op een boeiende manier bij elkaar brengen. Door een doorlopende lichtstrook te maken in de aansluiting tussen het nieuwe dak van de veranda en de oude gevel blijft de oorspronkelijke structuur van het volume leesbaar. Deze reversibele toevoeging aan het gebouw is een eigentijdse 'broche', die zich voegt in de tijdgebondenheid van het bestaande ensemble.
- Om de werkkamer van de Koning in het middendeel van meer daglicht te voorzien stel ik voor om het 'blinde raam' in de noord-oost-

tvleugel te vervangen door een zichtraam van dezelfde proporties en detaillering als de bestaande ramen in het middendeel.

- Ook voor het 17de eeuwse Middendeel leeft een kleine maar fascinerende ambitie.
- Zowel de Groene als de Blauwe salon hebben deels een 18de en 19de eeuwse aandoende uitmonsteringen, terwijl de recente wandbekleding van minder betekenis lijkt te zijn. Nadere informatie van 3 is hier noodzakelijk.

Project HTB Den Haag

Voorlopig ontwerp constructies

Algemene gegevens en overzicht belastingen

28 oktober 2014

C o n c e p t

1. **Beschrijving van het project**

1.1.

Inleiding

Dit rapport behandelt het voorlopige constructieve ontwerp (VO) van het woonhuis met bijgebouwen HTB te Den Haag
Uitgangspunt voor het constructieve ontwerp is de bouwkundige set van [REDACTED] d.d. 17-10-2014.

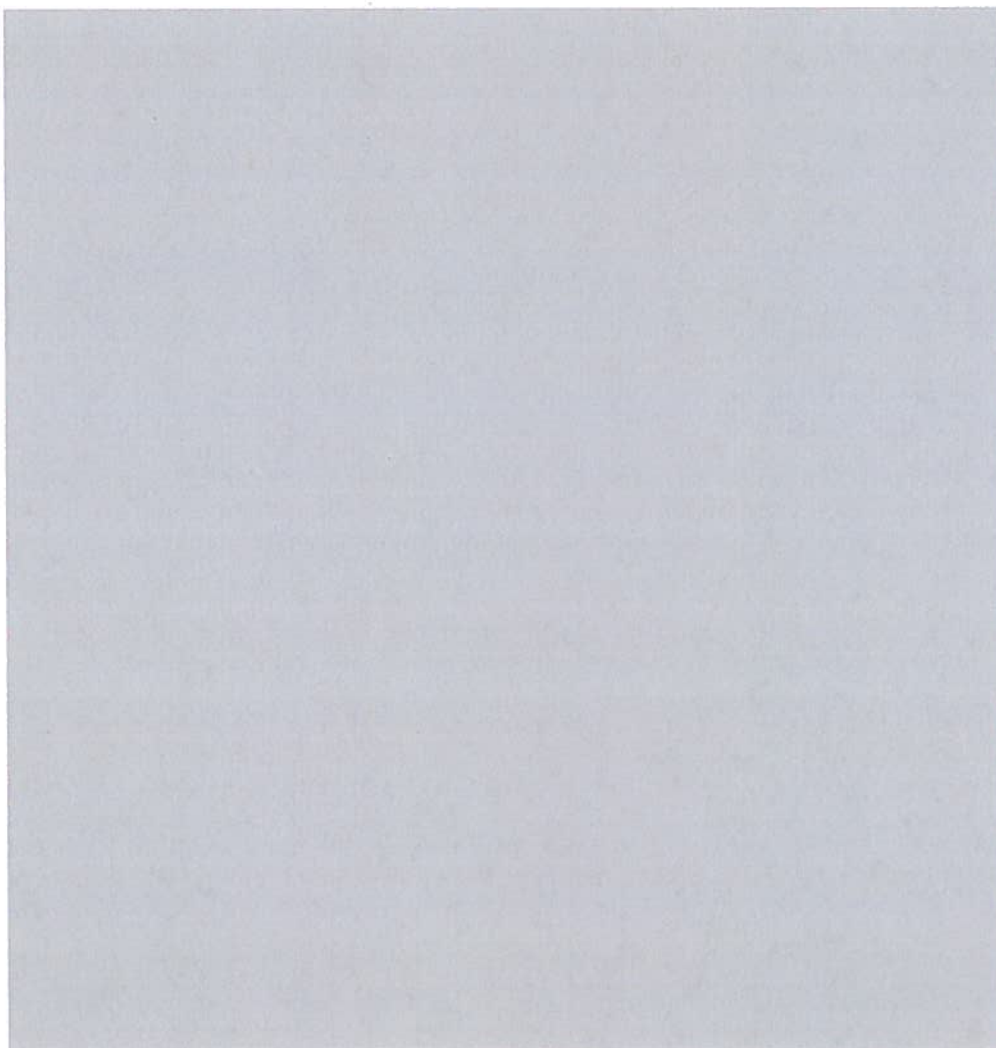
3

In dit rapport worden naast een algemene beschrijving van de constructieve hoofdpzet en de ontwerpoverwegingen ook de uitgangspunten vastgelegd met betrekking tot het terrein, de fundering, de materialen, belastingen, brandwerendheid, geluid en de berekeningsgrondslagen.

De constructieve hoofdpzet is vastgelegd in de 3D modellen van ABT, welke zijn geïntegreerd in de bouwkundige modellen. In de bijlage van dit rapport zijn op A3-formaat tekeningen van de bestaande situatie, de sloopsituatie en de nieuwe situatie toegevoegd.

1.2.

Plattegrond bestaande situatie

1

Renovatie monument Den Haag

Bouwfysische aspecten en brandveiligheid VO

Concept

10 oktober 2014

Inleiding

In voorliggend rapport wordt verslag gedaan van de bevindingen inzake diverse bouwfysische aspecten met betrekking tot de renovatie van een monument in Den Haag.

Deze bevindingen beslaan de periode vanaf de start van het project (april 2014) tot aan de datum van de voorliggende rapportage.

Naast deelname aan het ontwerpteamoverleg en opname en verwerking van verstrekte informatie van opdrachtgever, architect, installatie-adviseur en adviseur constructies, hebben wij diverse onderzoeken en inspecties ter plaatse verricht. Dit heeft geleid tot verschillende adviezen die vertaald moeten worden in bouwkundige, installatietechnische en soms organisatorische maatregelen om het ontwerp op het gewenste niveau te brengen, zodat het vertaald kan worden in een mooi en goed functionerend, gerenoveerd gebouw.

De onderwerpen die achtereenvolgens in dit rapport aan bod komen zijn:

- Thermische isolatie van de gebouwomhulling (hoofdstuk 2)
- Standpunten inzake de klimatisering, ventilatie en duurzaamheid (hoofdstuk 3)
- Brandveiligheid (hoofdstuk 4)
- Interne geluidisolatie huidige situatie (hoofdstuk 5)
- Geluid vanwege installaties (hoofdstuk 6)
- Enkele specifieke aspecten met betrekking tot de woning (hoofdstuk 7)
- Inventarisatie, beoordeling en advisering ten aanzien van de beglazingen (hoofdstuk 8)

Deelprojecten

p.m.

In dit rapport wordt geen uitwerking gegeven van deelprojecten (PP I en II, [REDACTED])

Deze gebouwen worden in een vervolgfase uitgewerkt.

Opmerking bij deze concept-versie

Deze concept-versie is bedoeld om een beeld te geven van de bouwkundige en installatietechnische voorzieningen die benodigd zijn bij de renovatie vanuit de specifieke disciplines zoals hierboven vermeld. Deze informatie dient als input voor de kostenramingen en ter commentaar voor de ontwerpteam partijen. Bij de uitwerking tot een definitief VO-rapport wordt aandacht besteed aan de verdere tekstuele onderbouwing zodat het document geschikt is om aan de opdrachtgever ter beoordeling voor te leggen.

Renovatie monument Den Haag

Brandveiligheid voorlopig ontwerp

Concept

18 november 2014

Inleiding

In voorliggend rapport wordt verslag gedaan van de bevindingen inzake de brandveiligheid van het monument te Den Haag en hoe dit geleid heeft tot het voorliggend brandveiligheidsplan.

Deze bevindingen beslaan de periode vanaf de start van het project (april 2014) tot aan de datum van de voorliggende rapportage.

Naast deelname aan het ontwerpteamoverleg en opname en verwerking van verstrekte informatie van opdrachtgever, architect, installatie-adviseur en adviseur constructies, zijn ook inspecties ter plaatse verricht. De detailinformatie zoals verwerkt in bijlage 2 bij het rapport is gebaseerd op deze inspecties.

In dit rapport wordt geen uitwerking gegeven van deelprojecten (PP I en II, ██████████) |
Deze gebouwen worden in een vervolgfase uitgewerkt.

In het kader van het voorontwerp zijn vooral de vluchtwegen en de brandcompartimentering van belang. Tevens wordt ingegaan op enkele installatietechnische voorzieningen. Uitwerking van overige brandveiligheidsaspecten vindt in een vervolgfase plaats.

De rapportage is opgebouwd in analogie met het model Integraal Plan Brandbeveiliging zoals ontwikkeld door ██████████ 3

NOTITIE

INZAKE BESTEKBOEK AANPAK GEVELS EN DAKEN PALEIS HUIS TEN BOSCH DEN HAAG

INLEIDING

Recent is door het Rijksvastgoedbedrijf (RVB) [REDACTED] verzocht een bouwkundig bestekboek op te stellen ten behoeve van de aanpak van gevels en daken van het paleiscomplex gelegen in het oostelijke deel van het Haagse Bosch in Den Haag. Dit bestekboek maakt deel uit, of loopt vooruit op de plannen tot renovatie van Huis ten Bosch. Evenals het voormalige staatshoofd zal het huidige staatshoofd en zijn gezin het gebouw opnieuw als "woonpaleis" in gebruik nemen. De renovatieplannen concentreren zich op behoud en instandhouding van het monument en het geschikt maken voor bewoning door het koninklijk gezin.

3

SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Aan de hand van de recent uitgevoerde inspecties en aan de hand van het raadplegen van opzichtersarchieven van de toenmalige Rijksgebouwendienst, thans Rijksvastgoedbedrijf, is een beeld ontstaan van de restauratie- en onderhoudswerkzaamheden die in de afgelopen 65 jaar aan het exterieur van paleis Huis ten Bosch plaatsvonden.

Hoewel er aan het complex met regelmaat onderhoud van zeer uiteenlopende aard is gepleegd en er verschillende interventies hebben plaatsgevonden die tot doel hadden bouwkundige en installatietechnische problemen op te lossen, moet gesteld worden dat de daadwekelijke restauratie en groot onderhoud van het paleis inmiddels zestig jaar geleden werden uitgevoerd. Dit betekent dat verwacht kon worden dat de leibedekking van de kappen van het corps de logis aan vervanging toe zouden kunnen zijn aangezien natuurleien, afhankelijk van type en kwaliteit van verwerking, gemiddeld 60 tot 80 jaar mee gaan. Vastgesteld is [REDACTED] dat meerdere dakvlakken opnieuw gelegd werden met het bestaande materiaal hetgeen wellicht een minder gelukkige keuze is geweest.

3

Van de ingrijpende herstelwerkzaamheden uit de jaren '50 aan de buitentrappen waarbij de authentieke draagconstructies voor beton werden vervangen is bekend dat de hardstenen onderdelen zoals bloktreden, bordesplaten en andere toebehoren uit het tweede kwart van de 18de eeuw opnieuw werden gesteld. Het behoud van dit oorspronkelijke materiaal is uiteraard van essentieel belang. E.e.a. impliceert echter wel dat kon worden verwacht dat deze circa tweehonderdvijfentachtig jaar oude natuursteen materiaaltechnische problemen kent die een zorgvuldige inventarisatie noodzakelijk maakt alvorens een uitvoeringsplan kan worden opgesteld.

Inspecties van de buitendakse schoorstenen van het corps de logis leert dat de gemeltselde schachten in slechte tot zeer slechte staat verkeren en dat een volledige demontage noodzakelijk zal zijn. Bij de herbouw van deze schoorstenen zal oorspronkelijk materiaal, zoals geprofileerde zandstenen basementen en dekplaten, worden hergebruikt. Eenzelfde volledige demontage en herbouw wordt verwacht bij de schoorstenen van de twee vleugels.

De werkzaamheden die in de tweede helft van de jaren '70 werden uitgevoerd aan de vleugels hadden geenszins het karakter van een restauratie of groot onderhoud. Het project beperkte zich tot een modernisering/verbouwing en installatietechnische

vernieuwing in de twee vleugels. Het corps de logis werd hiervan uitdrukkelijk uitgesloten. Ook werd in die periode geen onderhoud uitgevoerd aan daken en gevels. Het latere onderhoud dat na 1981 werd uitgevoerd had betrekking op werkzaamheden op verschillende gebieden waarvan de restauratie van het interieur van de Oranjezaal (1997-2001) het grootste en meest omvangrijke project is geweest.

In de deelprojecten op bouwkundig gebied en op installatietechnisch gebied, die in de afgelopen twintig jaar plaatsvonden, schuilt het gevaar van ad hoc oplossingen die op dat moment wellicht als de meeste juiste werden beoordeeld om het betreffende probleem op te lossen maar die in een groter verband toch anders zouden zijn aangepakt.

Het is onjuist te veronderstellen dat het groot onderhoud aan gevels en daken separaat van een inwendige renovatie van het paleis kan worden gezien. Er is sprake van een groot aantal raakvlakken waarover intensieve afstemming nodig is teneinde een hoogwaardig en duurzaam eindresultaat te kunnen bereiken.

Het onderkennen van de omvang en de aard van de restauratie- herstelwerkzaamheden aan gevels en daken van het paleiscomplex is de eerste stap tot een verantwoorde planvorming. Sober en doelmatig.

NOTITIE

Datum 12 december 2014
Projectnaam HtB

Betreft Liftinstallaties
Van [REDACTED] 3

Aan [REDACTED] 3

CC [REDACTED] 3

1 Inleiding

In het kader van de renovatie van woonhuis Huis ten Bosch zijn de twee liften geïnspecteerd om de benodigde omvang van de werkzaamheden te kunnen bepalen. Dit betreft lift Gv.75/1 in de Wassenaarse vleugel en lift Gv.75/2 in de Haagsche vleugel.

De liften zijn geïnspecteerd op 26 november 2014. Tijdens de inspectie was de technische ruimte ter plaatse van de Haagse Vleugel afgesloten in verband met de mogelijke aanwezigheid van asbest. Om deze reden hebben wij de liftmachinekamer van deze lift niet kunnen inspecteren. De liftschacht en liftcabine waren vanaf de verdieping bereikbaar en konden daarom wel worden bezocht.

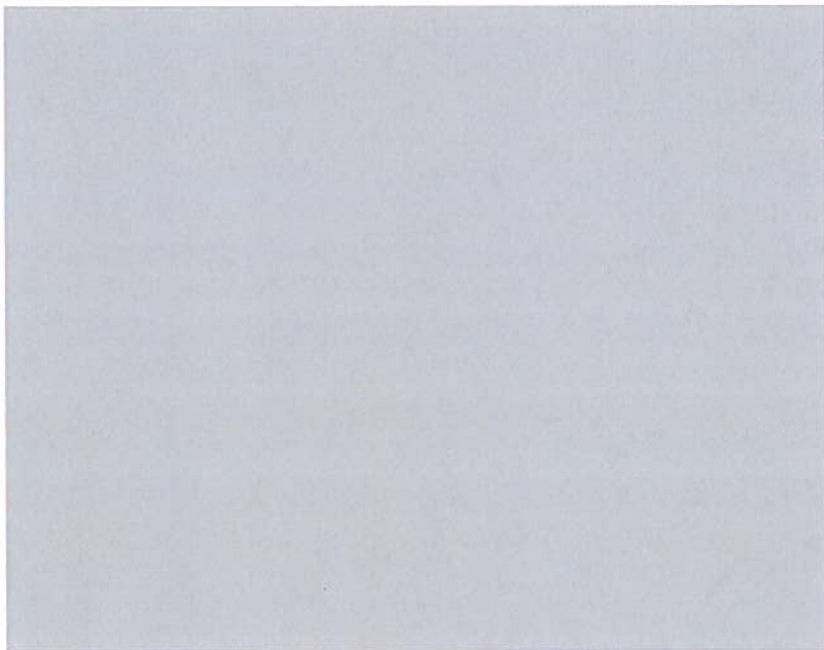
Voor de componenten in de liftmachinekamer wordt aangenomen dat deze zich in dezelfde staat bevinden als van de Wassenaarse Vleugel.

Nieuwbouw voor de liften is voor de werkzaamheden het uitgangspunt, maar om budgetredenen is ook de mogelijkheid voor een beperkte renovatie bekeken. Het advies voor de werkzaamheden voor de liften is daarom gebaseerd op twee alternatieve mogelijkheden:

- Een upgrade voor 5 tot 10 jaar. Hierbij wordt met name gekeken naar veiligheid, keuringspunten en componenten die de invloed hebben op de beschikbaarheid.
- Een upgrade voor 25 tot 30 jaar.

Renovatie Paleis Huis ten Bosch

Voorontwerp installaties
Concept

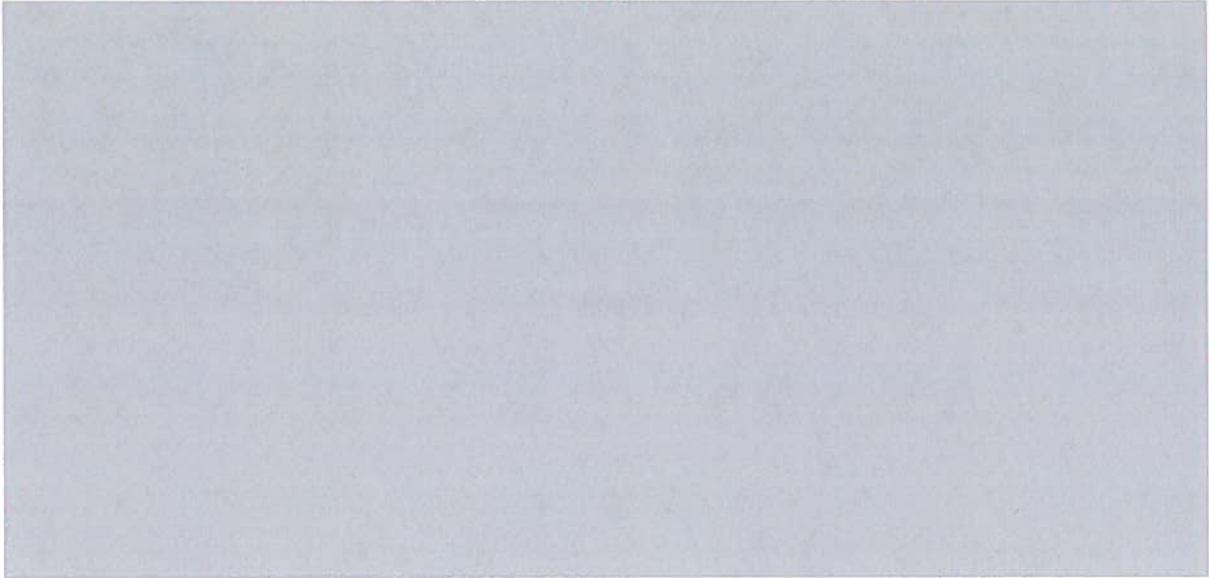
3

1 Inleiding

Van zomerpaleis, museum en gevangenis tot woning voor de koninklijke familie heeft het Paleis Huis ten Bosch veel meegemaakt. Van criminelen in tijden van gevangenis tot wereldleiders tijdens de Nuclear Security Summit kende het paleis een keur aan bewoners en bezoekers. Dit gebouw wordt nu gerenoveerd en geschikt gemaakt als nieuwe woning van koning Willem-Alexander en koningin Maxima met hun dochters prinses Catharina-Amalia, prinses Alexia en prinses Ariane, zodat het nog decennia lang kan blijven functioneren en de onschatbare waarde ervan wordt behouden voor de volgende generaties.

Het Paleis Huis ten Bosch, gelegen in het Haagse Bos, is in de 17^e eeuw (1645 -1650) gebouwd als zomerverblijf van de stadhouder Frederik Hendrik en zijn vrouw Amalia van Solms. Door architect Pieter Post is toen het Middendeel van het huidige paleis gebouwd. In de 18^e eeuw (1733-1739) zijn de Haagse en Wassenaarse vleugel aangebouwd en zijn de Oranjes er in komen resideren. In de jaren '80 van de vorige eeuw is het paleis verbouwd en geschikt gemaakt als permanente woning voor de toenmalige koningin Beatrix en haar gezin. Zij heeft er gewoond tot september 2014.

3

Het paleis wordt nu gerenoveerd en geschikt gemaakt als permanente woning voor de koning en zijn gezin. De koninklijke familie komt in de Wassenaarse vleugel te wonen (dezelfde die door prinses Beatrix werd gebruikt). Hiervoor is het noodzakelijk om deze vleugel grondig te renoveren en te laten voldoen aan de huidig geldende normen en eisen. Naast de Wassenaarse vleugel is het noodzakelijk om ook de Haagse vleugel grondig aan te pakken. In het Middendeel zijn een aantal monumentaal waardevolle ruimten voorzien van een optimale klimaatinstallatie. Echter, vanwege veroudering van aan aantal overige installaties en de onschatbare waarde van een aantal vertrekken zal in deze vleugel ook beperkt gerenoveerd worden.

3

In dit voorontwerp worden de installatietechnische wijzigingen en uitbreidingen beschreven. Dit document omschrijft voornamelijk de installatie van het hoofdgebouw (Wassenaarse vleugel, Middendeel en Haagse vleugel) en in mindere mate de overige gebouwen en het omliggend terrein.

Geachte [REDACTED] 3

Op uw verzoek heb ik in de periode van 13-01-2015 tot 09-04-2015 een contra-expertise uitgevoerd op de plannen voor de renovatie en aanpassingen van Paleis Huis ten Bosch. Ik heb daartoe de hulp ingeroepen van [REDACTED] van Arcadis Financial Engineers i.v.m. zijn specifieke kennis als kostendeskundige. U vindt de bevindingen in het rapport 'Huis ten Bosch te Den Haag, validatie budgettering 2015, scenario 2' d.d. 1 april 2015 dat u separaat wordt toegezonden. 3

Naast de studies die ik van u ontvangen heb en die zijn toegelicht en door u en de architect en vervolgens door mij bestudeerd, is er o.a. in aanwezigheid van [REDACTED] een bezoek gebracht aan Paleis Huis ten Bosch (17-01-2015), het Paleis op de Dam en Paleis Noordeinde (19-02-2015). 3

Het bezoek aan Paleis Huis ten Bosch had tot doel de actuele staat van het gebouw en de omgeving te aanschouwen, en de bezoeken aan de paleizen in Amsterdam en Den Haag om een vergelijking te kunnen maken tussen ruimtegebruik en afwerkingsniveau van de bestaande gebouwen en de plannen voor Huis ten Bosch.

ALGEMEEN OORDEEL

De stukken die wij hebben beoordeeld zijn inzichtelijk en van een goed en passend niveau, en ook de bijbehorende begrotingen zijn consistent en goed te beoordelen.

De afwijkingen die Arcadis constateert vallen binnen de bandbreedte die bij dit stadium van uitwerking van het project niet ongebruikelijk zijn.

In zijn algemeenheid is mijn oordeel dat de plannen voor Huis ten Bosch wat betreft inhoud en afwerking de kwaliteit van de beide andere paleizen niet overstijgt in die zin dat ruimtegebruik en afwerkingsniveau als doelmatig en bescheiden kan worden omschreven. Ik zie geen overdaad of onnodige ingrepen en vind dat de scope van de werkzaamheden eerder te beperkt dan te ruim is. Ik wijs in dit verband op de scope van de werkzaamheden die in het nieuwsbericht van de Rijksoverheid van 16-09-2014 is beschreven. Dit betekent ook dat ik niet veel mogelijkheden tot bezuinigingen zie. De begroting van [REDACTED] is naar onze mening 'scherp'. Arcadis komt op sommige punten op hogere bedragen uit en komt ook op hogere eindtotalen uit. In het rapport van Arcadis zijn de bevindingen samengevat. Dit geldt zowel voor scenario 2 als het 100% scenario. Extra onderliggend cijfermateriaal is desgewenst beschikbaar. 3

Hieronder treft u de samenvatting van het rapport van [redacted] aan (deze is ook in het rapport [redacted] opgenomen). 3

ALGEMEEN

Algemeen kan gesteld worden dat de aangereikte budgetramingen consistent van opbouw zijn en daardoor ook inhoudelijk goed te toetsen. Mede door de betrokkenheid vanuit het Ontwerp Team (OT) is eveneens een compleet beeld ontstaan. Door het schouwen van de verschillende paleizen en de toelichtingen door onder andere de architect [redacted] is tevens een [redacted] beeld ontstaan van de diverse details en installatie kwaliteit. 3

VALIDATIE

Door Mels Crouwel met ondersteuning van Arcadis [redacted] zijn de aangereikte [redacted] budgetraming op bovenstaande uitgangspunten getoetst. Met name de interpretaties op het gebied afwerkingen, installaties en de omvang aan werkzaamheden van het scenario 2, per 26 maart 2015, geeft een verschil tussen de aangeboden ramingen en het validatieteam, te weten:

Omschrijving	Raming	Validatie	
Scenario 2.A Wassenaarse vlg+ werkkamer +MD/HV oude staat	[redacted] mio	[redacted] mio	2
100% uitvoering WV/MD/HV+tuin en PP2 (niveau II)	[redacted] mio	[redacted] mio	

Opgemerkt wordt dat een verschil van 6 á 7% in dit projectstadium niet ongebruikelijk is en in grote mate (50%) wordt veroorzaakt door het herstel van Gevel&Dak volledig (scen 2.A –ca. [redacted] mio) alsmede de afwerkingen en de installaties. 2

Vanuit het validatieteam wordt bij de criteria '1e 10 jaar geen verbouwingsactiviteiten die de gezinssituatie van de koninklijke beïnvloed' en 'tenminste 30 jaar onderhoudsarm' de omvang van met name het dak substantieel anders geïnterpreteerd, namelijk 'alle daken inclusief schoorstenen dienen 100% te worden vervangen/vernieuwd, dit mede omdat de daken qua levensduur aan hun einde zijn'. Binnen de huidige ramingen wordt uitgegaan van partieel herstel.

BEZUINIGINGEN

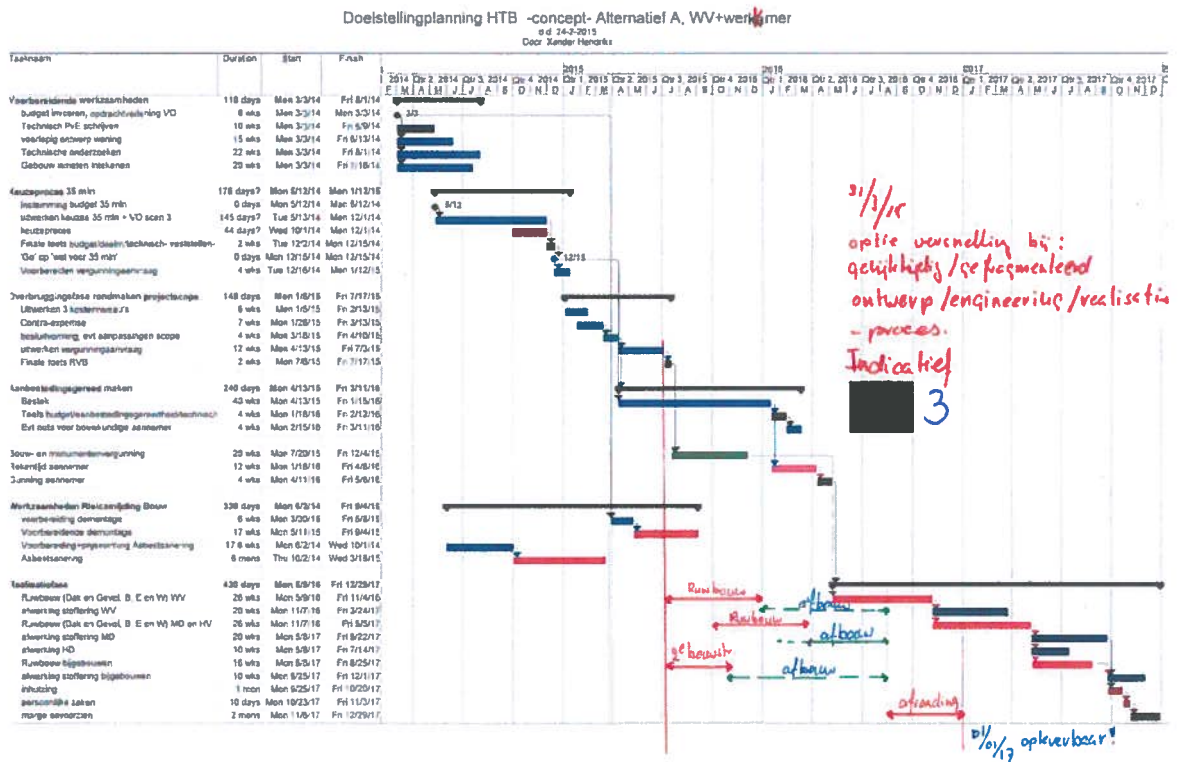
Binnen scenario 2 zijn een beperkt aantal bezuinigingen mogelijk. Indien monumentenzorg instemt kunnen de dakpannen gewijzigd worden in een standaard gebakken pan, minus € [redacted] Tevens is het reduceren van de regeltechniek installaties een bezuiniging die wel invloed [redacted] heeft op het comfort, minus € [redacted] Door naar de aard en de omvang van de [redacted] werkzaamheden van de architect & adviseurs en RVB te kijken is het mogelijk om aan honorarium ca. 0,7% van de bouwkosten [redacted] mio) te besparen, minus € [redacted] 2

PLANNING

De aangereikte planningen kennen de volgende opleverdata:

- Alternatief A, december 2017, werkzaamheden overeenkomstig scenario 2;
 Genoemde planning is op enige punten zoals vergunningsproces, budgettoets kort zo niet te kort te noemen. Het proces is nu volgordekelijk opgesteld. Finale afwerking en stoffering dient een zo laat mogelijk stadium te worden ingebracht. Op zich lijkt deze planning met enige inhoudelijke aanpassingen organisatorisch veilig en reëel.
- Alternatief B, juli 2018, scenario 2 en Middendeel 100% vernieuwen;
- Alternatief C, juli 2018, alternatief B en de tuin met PP2;
- Alternatief D, oktober 2018, alternatief C inclusief Haagse vleugel vernieuwen.

Alle planningen zijn volgordekelijk vanuit een veilig beheersbare organisatie opgesteld en met geringe aanpassingen reëel te noemen. Indien men een belangrijk tijdvoordeel wil bereiken kan dit door ontwerp, engineering en realisatie min of meer gelijktijdig te laten plaats vinden en door een 2e bouwstroom te introduceren. Hiermee doet men een concessie aan de beheersbaarheid van de organisatie en het geld. Tevens neemt de druk toe op het OT en rondom de besluitvorming van 'zichtwerk'. Zie onderstaand schema scenario 2:

Afb.1 Optionele versnelling planning Alternatief A

Hiermee schatten wij een voordeel van tenminste 6 maanden realiseerbaar, echter een nadere studie dient dit te bevestigen. Op basis van bevindingen van die studie, eerdere start niet vergunning plichtige onderdelen, aanbesteding procedure en risico en o.a. meerdere bouwstromen met bijbehorend informatiebehoefte schema is het na gebleken validiteit verantwoord om daarover te communiceren.

WERKZAAMHEDEN BUITEN SCOPE (100% VERSIE)

Naast het huidige ontwerp en uitwerking ten behoeve van het gehele paleis dient te worden afgewogen welke werkzaamheden zijn in beginsel noodzakelijk voor het huisvesten van het koninklijk gezin met haar werkzaamheden. Dit wordt beperkt tot het leefbaar maken van WV en PP2 resp. aanpassen aan de eisen van de huidige tijd c.q. functioneren van het staatshoofd.

Mogelijk buiten de scope van het project zijn de volgende werkzaamheden:

- Werkzaamheden gestart voor aanvang van het project, zoals (a) bouwhistorisch onderzoek, (b) restauratie kroonluchters, (c) restauratie nagelvaste schilderstukken, totaal € [REDACTED] 2 zijn aan de projectomvang toegevoegd;
- Asbest alsmede de mate van herstel blijkt bij verwijdering diversen en meer verdeeld voor te komen, hetgeen een tegenvaller is;
- Beveiliging, hiervan is de aard en de omvang zeker niet overeenkomstig vergelijkbare projecten en qua bovenmatige omvang niet door het validatieteam te beoordelen;
- Vervangingen ten gevolge technische levensduur zijn eveneens gerelateerd aan wet en regelgeving waardoor E-installaties deels dienen te worden vervangen, groot ca. € [REDACTED] 2

HAALBAARHEID 35 MIO

Zonder geweld te doen aan de criteria '1e 10 jaar geen verbouwingsactiviteiten die de gezinssituatie van de koninklijke beïnvloed' en 'tenminste 30 jaar onderhoudsarm' is het budget uitgangspunt 35 mio, zonder scope wijziging niet toereikend.

Einde samenvatting.

Graag licht ik een aantal zaken toe en geef een aantal overwegingen mee.

Het is belangrijk om goed onderscheid te maken tussen investeringskosten en bouwkosten. De verhouding tussen investeringskosten en bouwkosten is bij dit project ongunstiger dan bij een 'normaal' project vanwege bijkomende kosten voor de organisatie van het proces en de uitvoering waarbij begeleidings- en beveiligingskosten kostenverhogend werken. Voor vergelijking met andere bouwprojecten is het goed vooral naar de bouwkosten te kijken en die zijn voor Huis ten Bosch vergelijkbaar met musea en monumentale gebouwen. Ik beveel u aan hierbij bij de beoordeling en ook communicatie rekening te houden. Ook een goede toelichting op de aard van de werkzaamheden en de uitsplitsing ervan is voor een goede beeldvorming wenselijk.

SCENARIO'S - SCOPE

Wij hebben ons op uw verzoek beperkt tot het beschouwen van scenario 2 en het 100% scenario en ook goed gekeken naar de randvoorwaarden dat de bewoners de komende 10 jaar niet te maken zullen krijgen met noodzakelijke verbouwingen en dat ingrepen van voldoende kwaliteit kunnen zijn om een levensduur van 30 jaar te kunnen halen.

Ik beveel u daarom aan om te bezien of de scope verruimd moet worden om nu ook alle elektriciteit (soms nog ongeaard) en rioleringen op een aanvaardbaar niveau (lees: te voldoen aan wet- en regelgeving) te brengen. Hierdoor worden storingen, schade en overlast in de nabije toekomst beperkt.

BEZUINIGINGEN

U hebt mij gevraagd mijn mening over eventuele bezuinigingen te geven. Ik wijs in dat verband op de afwerking van gevels en daken en een eenvoudige regeltechniek voor de installaties. Ook kan bezien worden of kan worden volstaan met een grote en een kleinere keuken in het gebouw. De advieskosten van architect en adviseurs en daarbij opgeteld de kosten van het RVB zijn hoger dan bij 'normale' projecten. Naarmate de voorbereiding beter en completer is, kan worden bezien of het percentage voor begeleiding door het RVB wellicht naar beneden kan worden bijgesteld. Ik heb echter niet voldoende inzicht in de omvang en aard van deze werkzaamheden om hier een gefundeerd oordeel over te kunnen geven. In het rapport van Arcadis is hiervoor een aanname opgenomen. Indien men dichterbij het bedrag van € 35 mio wil komen, dan is dat naar mijn mening alleen mogelijk als de scope of de genoemde randvoorwaarden van het project aangepast worden.

PLANNING

Aanvullend hebt u mij gevraagd mijn mening over de planning te geven. In de planning is misschien een winst te behalen van tenminste 6 maanden door meer zaken aan verschillende onderdelen tegelijkertijd uit te voeren en de fasering in elkaar te schuiven, alsmede een 2e bouwstroom te introduceren.

Ik raad u aan de werkzaamheden aan de koepel van het middendeel naar voren te trekken en deze niet in een winterperiode uit te voeren. Ook de waarde van het middendeel verdient mijns inziens eerdere uitvoering.

De onvoorzien periode die nu aan het eind van de planning is opgenomen kan volgens mij beter in eerdere fases van de planning verwerkt worden.

Voor meer gedetailleerde bevindingen verwijs ik naar het rapport van Arcadis.

BUITEN SCOPE

Eveneens aanvullend heeft u mij gevraagd of er werkzaamheden in de scope van scenario 2 en het 100% scenario verricht worden die redelijkerwijs buiten het project gerekend kunnen worden. Werkzaamheden die verricht zijn om de projectomvang te bepalen en te inventariseren, zoals bouwhistorisch onderzoek (2012), en werkzaamheden die betrekking hebben op het specifiek restaureren van cultureel erfgoed dat niet in de projectscope is genoemd, zoals de restauratie van de kroonluchters en restauratie van vaste schilderstukken, kunnen wellicht tot niet bij dit project behorend worden gerekend.

De post beveiliging en de eventuele invloed hiervan op andere posten zoals elektriciteit zijn door mij niet goed te beoordelen omdat hier geen mededelingen over worden gedaan.

Gezien de berichtgeving tot op heden behoren de andere werkzaamheden uit het overzicht van [REDACTED] d.d. 24-03-2015 tot de genoemde scope van het werk. 3

Mijn conclusie is, zoals in de inleiding van deze brief opgenomen, dat naar mijn mening de plannen consistent en de uitwerking ervan van een passend niveau zijn, evenals de ermee gemoeide kosten. De afwijkingen die Arcadis constateert vallen binnen de bandbreedte die bij dit stadium van uitwerking van het project niet ongebruikelijk zijn. Slechts op eerder genoemde onderdelen raad ik u aan zaken nog eens te bezien. Ik raad u tevens aan extra aandacht aan de communicatie van het project te besteden.

Ik hoop u hiermee van dienst te zijn geweest en ben gaarne bereid tot een nadere toelichting.

Met vriendelijke groet,

Mels Crouwel

1.56 1/2 SR 30/3
Min W&R
078 419 15 00152 - 3

waarfij is geweest.
sup retour voor archief.

30/03

Rijksvastgoedbedrijf
Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK
Minister-president, minister W&R, sgAZ

Rijksvastgoedbedrijf

Korte Voorhout 7

Contactpersoon
J.J.M. Uijlenbroek

 3
rijksverheid.nl

Datum
30 maart 2015

Kenmerk
D_K2NULV1

nota

Overleg verbouwing Huis ten Bosch 31 maart 2015

Inleiding

Op dinsdag 31 maart a.s. is er een afspraak tussen minister-president, minister voor W&R, sgAZ en dgRVB over Paleis Huis ten Bosch. Onderwerp van gesprek is de verbouwing en welk aanbod aan de Koning te doen.

In 12 mei 2014 hebben de MP, minFin en minW&R besloten over het scenario en het maximale budget voor de renovatie van Huis ten Bosch. Dit scenario is hieronder kort toegelicht. Na deze besluitvorming, is het scenario verder uitgewerkt. Momenteel is het aan de orde om vast te stellen of de uitwerking voldoet aan het eerder gestelde kader, 4

In deze nota wordt achtereenvolgens Ingegaan op:

1. de eerdere besluitvorming;
2. van kengetallen naar gedetailleerde uitwerking;
3. contra expertise op deze uitwerking;
4. de scope-vraag: welk deel van het paleis verbouwen?
5. eerder communicatie over het gekozen scenario; 4
7. financiële dekking;
8. gevraagd besluit.

1. De eerdere besluitvorming

De bewindspersonen hebben aan de hand de nota "Verbouwing Paleis Huis ten Bosch" (zie bijlage 1) besloten uitvoering te geven aan scenario 2: Moderne woonfunctie, technische installaties hele paleis vervangen. Kern van dit scenario is dat alleen de Wassenaarse Vleugel (woonfunctie)

directeur-generaal Rijksgebouwendienst

J.J.M. Uijlenbroek

DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK

Pagina 1 van 6

wordt aangepast. Alle installaties en technische maatregelen voor dat bouwdeel worden meegenomen.

Datum
30 maart 2015

Kenmerk
D_K2NULVI

In de rest van het paleis worden, waar nodig, ruimtes alleen schoongemaakt en wordt regulier onderhoud zoveel mogelijk meegenomen, zodat grote vervangingen de eerste tien jaar na de verbouwing niet meer nodig zijn.

De benodigde aanpassingen van de bijgebouwen en de rest van het paleis zullen in een later stadium plaatsvinden. De bijgebouwen en de tuin worden alleen aangepast voor zover dit nodig is vanuit beveiligingsperspectief, of vanuit noodzakelijk technisch onderhoud.

De initiële investeringssom was destijds geraamd op € 28-37 mln. Het RVB heeft gezorgd voor een investeringsbudget van € 35 miljoen. Dit bedrag is in de media en met de Tweede Kamer gecommuniceerd.

2. Van schatting op basis van kengetallen naar gedetailleerde uitwerking

Het afgelopen jaar is –conform afspraak– eerst een samenhangend ontwerp van het gehele paleiscomplex gemaakt, zodat verkeerde deeloplossingen bij verbouwingen in de andere delen van het paleis worden voorkomen. Op basis van dit ontwerp is een detailuitwerking gemaakt en een gedetailleerde kostenraming.

[REDACTED]

2+4

[REDACTED] De kosten van het ontwerp zijn per bouwdeel inzichtelijk gemaakt (zie bijlage 2). In bijlage 3 is globaal omschreven wat de verschillende onderdelen omvatten en welke aanpassingen die ondergaan.

De uitwerking van het scenario waarvoor eerder was gekozen blijkt € 6,5 miljoen duurder te zijn: geen € 35 miljoen, maar € 41,5 miljoen.

De verklaring hiervoor is:

- Het Middendeel is bouwkundig in slechtere staat dan voorzien. Gebleken is dat dit bouwdeel –behoudens oranjezaal en buitenschilderwerk– eind jaren 70 nauwelijks is gerestaureerd. De laatste restauratie stamt uit 50-er jaren. Met name dak, schoorstenen en bordestrap zijn in een buitengewoon slechte staat: [REDACTED] 2
- Er is aanzienlijk meer asbest aangetroffen in het hele paleis dan voorzien (zowel in omvang als in spreiding). Met name de

herstelkosten als gevolg van de asbestsanering vallen hierdoor hoger uit. 2

Datum
30 maart 2015

Kenmerk
D_K2NULV1

Waar in het eerder voor gekozen scenario het middendeel alleen hersteld zou worden na technische aanpassing en asbestverwijdering is aanpassing van de werkkamer aan de wensen toegevoegd. 2

De planning laat zien dat dit scenario tot een oplevering leidt in december 2017.

 2+4

3. Contra expertise op uitwerking

Er is een contra-expertise uitgevoerd op de juistheid en consistentie kostenramingen van het project en op de planning. In de contra-expertise zijn ook de kosten van het RVB meegenomen. Tevens is gevraagd om - zonder taboes- bezuinigingsvoorstellenvoorstellen te doen om zo dicht mogelijk binnen het budget van €35 mln te komen. De contra-expertise is uitgevoerd door Mels Crouwel, de voormalig Rijksbouwmeester die tijdens zijn periode als Rijksbouwmeester de renovatie van het Koninklijk Paleis Amsterdam heeft begeleid. Hij is daarbij ondersteund door bureau Arcadis.

De conclusies van de contra-expertise zijn:

- De begrotingen zijn van een passend niveau.
- Dat geldt ook voor de kosten van het RVB, al zouden deze naar beneden kunnen worden bijgesteld nadat de scope helder en compleet is;
- Bezuinigingsopties zijn beperkt. Aanbevolen wordt om de scope van scenario 2 eerder te verruimen en de ongeaarde stopcontacten en riolering in het Middendeel en de Haagse vleugel op een aanvaardbaar niveau te brengen;
- De plannings zijn realistisch.

4. De scope-vraag: welk deel van het paleis verbouwen?

 2+4

Datum
30 maart 2015

Kenmerk
D_K2NULVI

4

De contra-expertise laat zien dat de geplande opleverdata strak maar realistisch zijn. Eerdere opleveren zal praktisch niet mogelijk zijn.

Alternatieven t.b.v. besluitvorming

omschrijving	(x 1 mln €)	Oplevering
A. Wassenaarse vleugel en werkkamer (kwaliteitsniveau II) MD en HV in oude staat hersteld na asbestverwijdering	█	dec-17
B. Wassenaarse vleugel en hele middendeel vernieuwen (kwaliteitsniveau II)	█	jul-18
C. Wassenaarse vleugel, Hele middendeel vernieuwen (kwaliteitsniveau II), tuin en PP2	█	jul-18
D. Wassenaarse vleugel, Hele middendeel en Haagse vleugel vernieuwen (kwaliteitsniveau II), tuin en PP2	█	okt-18

2

2

2

2

In bijlage 3 is gedetailleerder opgenomen wat de alternatieven omvatten. In bijlage 4 is een nadere specificatie opgenomen van PP2 en tuin (onderdeel alternatief C en D).

Een gefaseerde uitvoering van de verbouwing leidt tot grofweg een verdubbeling van de kosten voor het betreffende bouwdeel

- meerkosten Middendeel █ als onderdeel van grote 2 verbouwing versus █ als los bouwproject; 2
- meerkosten Haagse deel van █ als onderdeel van grote 2 verbouwing versus █ als los bouwproject. 2

Dit heeft te maken van dubbele bouwplaatskosten, dubbele beveiligingsmaatregelen, etc.

De verbouwkosten zijn grotendeels Ingegeven doornoodzakelijk onderhoud. █

2+4

5. Eerdere communicatie over het gekozen scenario

In de media is gecommuniceerd dat de kosten van de renovatie zijn begroot op € 35 miljoen en dat dit omgerekend neerkomt op 4000 à 5000 euro per vierkante meter. Daarbij is aangegeven dat deze investering 4000 à 5000 euro per vierkante meter vergelijkbaar is met onderhoud en renovaties van soortgelijke panden waar sprake is van zowel monumentale waarde als beveiligingsaspecten.

In bijlage 6 is een overzicht opgenomen van de vierkante meterprijs bij de verschillende alternatieven.

Datum
30 maart 2015

Kenmerk
D_K2NULVI

[Redacted text]

4

[Redacted text]

4

[Redacted text]

4

[Redacted text]

4

[Redacted text]

7. Eventuele financiële dekking

Voor de eerder besloten kosten van € 35 miljoen is in 2014 een oplossing binnen de begrotingen van Wonen en Rijksdienst en de batenlastenbegroting van de Rgd gevonden.

[Redacted text]

2+4

[Redacted text]

2+4

[Redacted text]

2+4

DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK

Rijksvastgoedbedrijf

[REDACTED]

Datum
30 maart 2015

Kenmerk
D_K2NULVI

2+4

8. Gevraagd besluit

[REDACTED]

4

[REDACTED]

4

[REDACTED]

4

Bijlage 2. Tabel kostenraming HTB

Paleis Onderdeel	Kwaliteits-niveau II (x 1 mln €)
startscenario / alternatief A - Wassenaarse vleugel - Beveiliging - Brand, asbest en legionella voor hele paleis - ontwerp en bouwplaatskosten - Dak en bordestrap Middendeel - Haagse en Middendeel bruikbaar maken (blijven ongewijzigd)	
Meerkosten Middendeel - werkkamer koning; - groene en blauwe salon vernieuwen; - appartementen eigentijdse uitstraling geven	
Techniek: - installaties behoudens oranjezaal - brandweringen - zonnepanelen - schilderwerk buiten Subtotaal Middendeel:	
Meerkosten Haagse Vleugel - Installaties - brandweringen - logeervertrekken - Keuken (elektrisch koken)	
Pieter Post II	
Tuin	
Totaal	

2

Bijlage 6. Alternatieven omgerekend naar m2 prijzen

omschrijving	(x 1 mln €)	opp m2	invkosten per m2	
A. Wassenaarse vleugel en werkkamer (kwaliteitsniveau II) MD en HV in oude staat hersteld na asbestverwijdering	█	8947	€ █	2
B. Wassenaarse vleugel en hele middendeel vernieuwen (kwaliteitsniveau II)	█	8947	€ █	2
C. Wassenaarse vleugel, Hele middendeel vernieuwen (kwaliteitsniveau II), tuin en PP2	█	8947	€ █	2
D. Wassenaarse vleugel, Hele middendeel en Haagse vleugel vernieuwen (kwaliteitsniveau II), tuin en PP2	█	8947	€ █	2
Ingestemd budget mei 2014, 35 mln	35,0	8250	€ 4.242	

Bij eerdere berekeningen is uitgegaan van 8250 vierkante meter totaal oppervlakte, omvattende het paleis en alle bijgebouwen. Aangezien bij de verdere uitwerking is gebleken dat er volumevergroting plaats vindt (zowel in het Wassenaarse deel [serre] en de beveiliging), is bij de berekening uitgegaan van het oppervlakte na verbouwing (8947 m2).

Aangezien alle paleisonderdelen in alle scenario's betrokken zijn (zie bijlage 3) is uitgegaan van het totale oppervlakte ter bepaling van het kengetal prijs/m2.

Om binnen vooraf vastgestelde kaders Dienst Koninklijk Huis de ruimte te geven aan het keuzeprocess van de afwerking met toekomstige bewoners van Huis ten Bosch, wordt een kwaliteitsteam in het leven geroepen. Dit team kan dat deel ter hoogte van het projectbudget van dat daarvoor wordt bestemd naar eigen inzicht de afwerking kiezen. De kaders waarbinnen deze ruimte geboden wordt zijn de volgende:

- Het budget dat bestemd wordt voor de afwerking is taakstellend. Het budget kan het kwaliteitsteam HTB vrij besteden volgens het 'waterbedprincipe'. Geen water erbij, wel bewegingsruimte van het water binnen die ruimte;
- Het Rijksvastgoedbedrijf is verantwoordelijk voor de opdrachtverlening. De opdrachten moeten passen binnen inkoopregels van het Rijk. Het kwaliteitsteam doet een voorstel aan het RVB voor keuze van het uitvoerend bedrijf. RVB draagt alleen op als offerte marktconform of lager is dus bij een onaanvaardbare offerte moet in alle gevallen in ieder geval één alternatieve aanbieder beschikbaar zijn;
- Het kwaliteitsteam levert tijdig haar keuzes (10 weken voor afronding bestek) aan bv het uitvoeringsteam zodat zij de uitvoering kan inpassen in het tijdschema;
- De scope past binnen het kader waarop Politieke besluitvorming valt.

Welke projectonderdelen vallen onder 'afwerking' binnen scenario 2?

Alle hieronder genoemde vertrekken en activiteiten vallen onder de keuzeverantwoordelijkheid van het kwaliteitsteam HtB, uitgezonderd de afwerking in de monumentale ruimtes (stijlkamers)**:

Welke Ruimtes:

1. Scenario 2, niveau II :
WV, alle ruimten behalve kamer 2.108 en de zolder 3de verdieping.
MD ,niets behalve de ruimten 044, 045, 046, 047 en 051.
HV,niets.
2. 100% scenario:
WV als 1. hierboven .
MD 039,040,044,045,046,047,051,053,055,058,059,060,061,068,073,074,075,076,
078.
1ste verdieping alles behalve 1.53,1.55,1.56 en 1.58.
2de verdieping alles.
HV , BG alles uitgezonderd: 0.19, 0.23, 0.30a, 0.31 , 0.32, 0.41.
1e verdieping alles uitgezonderd 1.13, 1.31
2e verdieping alles uitgezonderd 2.30, 2.31, 2.32
Zolder verdieping alles uitgezonderd: 3.02, 3.04, 3.11, 3.16, 3.21, 3.31
PP2, alles behalve techniekruimten

Welke activiteiten:

- Alle advieskosten behorende bij de eerste afwerking, waaronder de inzet van [REDACTED] voor de afwerking, [REDACTED] voor de stoffering van enkele ruimtes en alle andere ontwerpactiviteiten die daarmee gemoeid zijn. 3
- Eerste inrichting en stoffering vermeld in de begroting;
- Losse kunst;
- Nieuw aan te brengen vloer-, wand- en plafondafwerkingen;
- Badkamers zijnde betegeling, sanitair, badkamergarnituur;
- Alle Bouw, E en W werkzaamheden, specifiek alleen afmonteren na bovengenoemde stoffering en eventuele wijzigingen als gevolg van mutaties in de afwerking nadat de 'ruwbouw' is afgerond;
- Binnenschilderwerk in niet monumentale ruimtes (geen vergunningsplicht);

Alle andere projectonderdelen die hierboven niet zijn genoemd, vallen buiten deze afspraak, zoals Alle ruwbouw en installaties, infrastructuur installaties, dak en gevel, gevelisolatie en glas, vaste kunst, alle vergunningsplichtige afwerkingen bijvoorbeeld kleurkeuzes in historische ruimtes (met bijbehorende ensembles meubilair) en afwerking van gevel en schilderwerk.

Sturing op geld en tijd

De plek van het kwaliteitsteam in de projectorganisatie is weergegeven in het organogram van de Governance HTB d.d. 22-4-2015 versie 1c Sturing op geld en tijd en bewaking van de kaders vindt plaats in het projectteam. De uitvoering van de afwerking ligt bij het uitvoeringsteam. Het ontwerpteam zorgt ervoor dat de input uit het kwaliteitsteam tijdig wordt verwerkt.

Geld: Het Rijksvastgoedbedrijf stuurt iedere twee weken (of zo vaak als het kwaliteitsteam erom vraagt) een financieel overzicht van de uitputting van de 'afwerking', zodat het kwaliteitsteam permanent kan sturen op geld. Het kwaliteitsteam legt ieder projectteam een prognose van de uitputting zien. Wanneer een overschrijding dreigt, geeft het kwaliteitsteam aan hoe zij hierop bijstuurt.

Tijd: Het Kwaliteitsteam is verantwoordelijk voor het tijdig aanleveren van kwalitatieve keuzes van de hierboven genoemde projectonderdelen die onder 'afwerking' vallen, omdat de uitvoering het project moet passen binnen de vastgestelde planning Het moment van aanleveren is uiterlijk 10 weken voor afronding van het bestek. 10 weken voor bestek geldt in ieder geval voor die zaken die onderdeel uitmaken van het B, E en W bestek, zoals badkamers en inbouwkasten. In de praktijk zullen ook andere keuzes rondom die tijd moeten worden ingediend vanwege mogelijk lange levertijden of ruimte in tijd om onaanvaardbare prijzen af te wijzen. De opdrachtverlening valt onder verantwoordelijkheid van het Rijksvastgoedbedrijf. Toetsing van de uitvoering op de kwalitatieve keuzes blijft verantwoordelijkheid van het kwaliteitsteam, gelijk zoals dat voor de niet-afwerkingsgerelateerde zaken het ontwerpteam blijft

Veranderingen in de aangeleverde afwerking na de uiterste datum van aanleveren worden zsm aan het uitvoeringsteam doorgegeven zodat zij de consequenties in tijd en geld in beeld kunnen brengen. Zolang deze binnen de projectkaders oplosbaar zijn, kan het projectteam akkoord geven voor de alternatieve afwerking. Veranderingen die buiten de kaders van het project vallen, gaan naar via de projectgroep naar de Stuurgroep voor besluitvorming.

Terugkoppeling Stuurgroep

Wanneer tussentijds blijkt dat de (geld- of tijd-) kaders moeten worden bijgesteld, dan moet deze bijstelling worden goedgekeurd in de stuurgroep. De bijstelling wordt voorbereid in het projectteam. Dat kan bijvoorbeeld gaan over tussentijdse verschuivingen tussen afwerkingsdeel en niet-afwerkingsdeel.

* [redacted] maakt geen onderdeel uit van het kwaliteitsteam, omdat de tuin hiervan geen onderdeel uitmaakt.

** Omdat stoffering en 1^e inrichting in de Monumentale ruimtes als ensemble bij elkaar horen en eventuele aanpassing van deze ruimtes inbreng van vergunningverlenende instanties vereisen, is de keuzevrijheid in deze ruimtes beperkt. Keuzes die aan de vergunningverlener worden voorgelegd kunnen uiteraard wel vooraf in overleg met gebruiker worden opgesteld.

Financieel stuurinstrument HTB

versie: 1b

Datum: 10-6-2015

Project HTB 59 mln

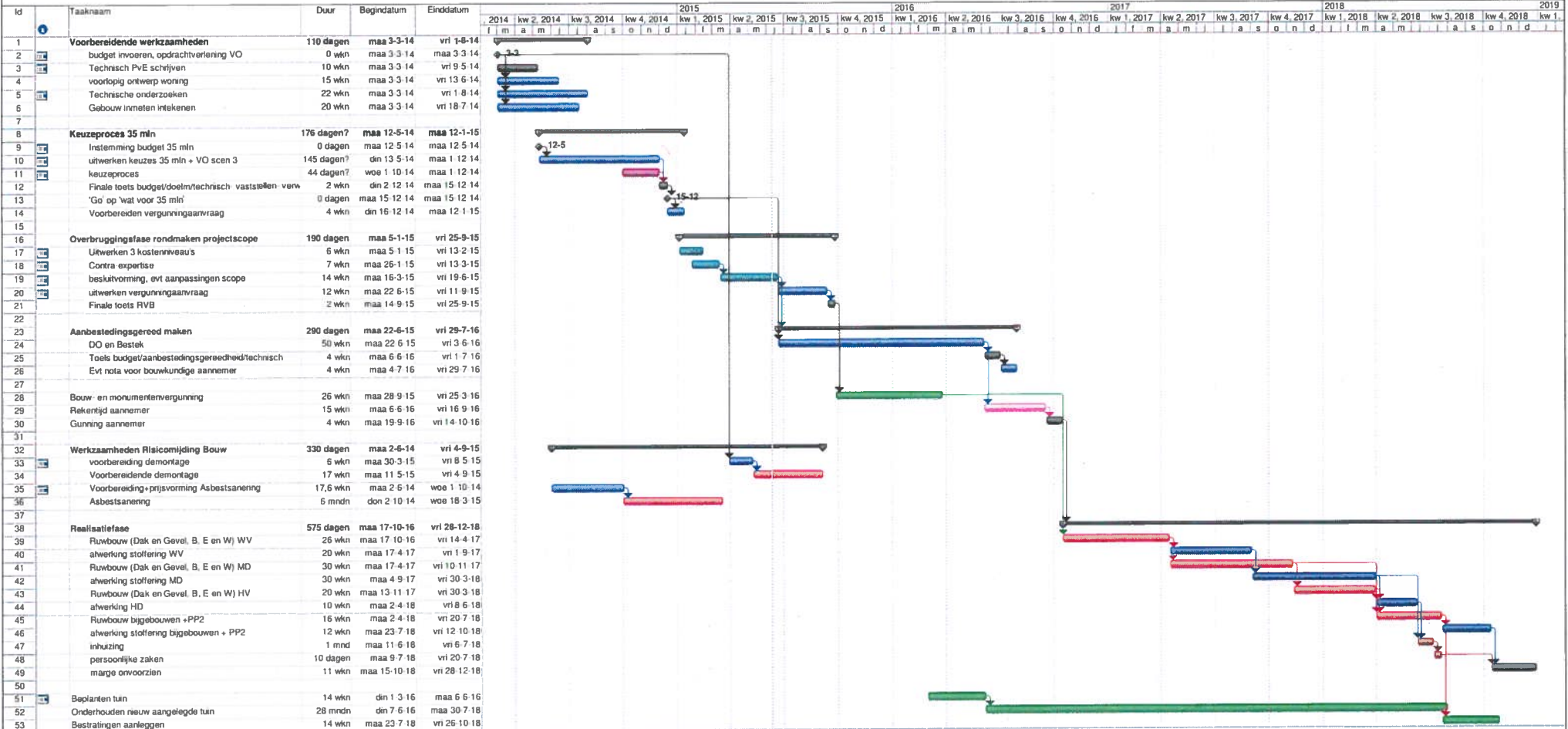
	Budget	-/-	Prognose d.d. ...	=	Vrije ruimte d.d. ...		Uitputting d.d. ...
1 Bouwkosten							
2 Demontage en sloop							
3 Asbestverwijdering en herstel							
4 Dak- en gevelrenovatie							
5 Houtrot en ongedierte							
6 Niet gebouwgebonden kosten							
7 Landschap en kleine opstallen							
8 Eerste inrichting							
9 Stoffering							
10 Beveiliging							
11							
12 Kunst							
13 onvoorzien en Marktwerking							
14 Klantwensen							
15 Advieskosten							
16 BTW							
17 Leges							
18 Rentekosten							
19 RVB kosten							
20 Investeringskosten							
	59 mln		59 mln		0 mln		invullen

Afwerking project 59 mln

	Budget	-/-	Prognose d.d. ...	=	Vrije ruimte d.d. ...		Uitputting d.d. ...
1 Bouwkosten							
8 Eerste inrichting							
9 Stoffering							
12 Kunst							
14 Klantwensen							
15 Advieskosten							
16 BTW							
20 Investeringskosten							
	€ [redacted] 2		€ [redacted] 2		€ -		invullen

Doelstellingplanning HTB -concept- alternatief D: WV+MD+HV+PP2+Tuin

d.d. 24 2 2015
Door: Xander Hendriks

Project: Doelstellingsplanning -concept
 Datum: woe 10-6-15

Taak Splitting

Voortgang

Mijlpaal

Samenvatting

Projectsamenvatting

Externe taken

Externe mijlpaal

Deadline

Governance verbouwing HTB -concept-

Datum: 16-6-2015
 Versie: 1e

